

# HUKUKÎ BİLGİLER MECMUASI

Sahip ve Başmuharriri:

Paris Hukuk Fakültesi Doktoru

AVUKAT

Milâsh GAD FRANKO

TAHRİR HEYETİ

Fuat Hulûsi B. Temyiz Mahkemesi  
ikinci hukuk dairesi reisi

Sabri Şakir B. Ad. V. Hukuk İşleri  
Müdürü

Mustafa Reşit B. İstanbul Hukuk  
Fakültesi Müderrislerinden

Ahmet Refik B. Sabık Temyiz Mah-  
kemesi azasından

Ali Kemal B. İstanbul Hukuk Fa-  
kültesi Müderrislerinden

M. Şarl Kroza İstanbul Hukuk Fa-  
kültesi Müderrislerinden

M. Aşıl mester. Paris Hukuk Fa.  
Müderrislerinden

M. Şavgran. Paris Hukuk Fa. fahri  
Müderrislerinden

M. A. Salem. Hukuku Düvel Mec-  
muası tahrir heyetinden

Bahir B. Kavanin ihzari komisyonu  
azasından

Hamdi Halim B. Avukat

Adres: Galata Bahtiyar han Avukat Gad Franko Bey yazihanesi

Telefon: Beyoğlu 3009

Bir nüshanın bedeli 35 kuruştur

Bir senelik abonemanı Posta ücretile beraber  
400 kuruştur.

Türkiye harici için 500 kuruştur

İSTANBUL

BANKALAR MATBAASI

Haim, Rozio ve Ş<sup>ki</sup>

1932

## İçtimai tetkikler

### Bolçevik Alemi

Yazan : **Haydar Rifat**

## Çocuk Düşürmek Suç mudur ?

Ustad Hafız Şevket Bey efendinin tenkit nazaralarına

Kapi bir komşumuz olan ve erazısının genişliği, nüfusunun çokluğu, yaptığı inkılabın ehemmiyeti pek büyük bulunan Yeni Rusya hakkında bilgilerimizi artırmak zarureti vardır. Bu mühim inkılabın nerelere kadar gittiğinin ve gidebileceğinin siyaset noktasından tetkikini erbabına brakararak hukukiyat noktasından bazı bahisleri mütalea edebiliriz.

Bu günkü Rusyada miras esası var mıdır? vasiyet var mıdır? evlenme ve boşanma varsa nasıl olur? ilh.. bir çok mes'eleler hakkında umumî malumatımız dahi tamamen yanlışır. Memleketimiz için büsbütün bakir bir halde bulunan bu kabil mes'eleleri şu kuymetli mecmuamızın dar sahifelerinde zaman zaman muhtasar bir surette bir dereceye kadar şerh etmeği vazife ad ettik. Büyük memleketlerden bir çok profesörler henüz meçhul ve yep yeni bir alem olmak mevkiinde bulunan yeni rusyaya akın ve müşahedelerini tespit etmektedirler. Bu meyanda doktor Leiboviç in "çocuk düşürmek" hususundaki tetkikatı hukuk alemimizi çok yakından alakadar etmek itibarile bu gün bu bahsı yazıyoruz:

Bolşevik ihtilâlinin ictimai kanunlar sahasında ilk yaptığı işlerden biri kadınlara çocukları düşürmek hakkını vermiş olmasıdır.

Bu bapta ilk haberler pek heyecanlı bir surette aksetmiştir: "Kadınlar alay alay kliniklere hücum ediyor, çocuklarını aldiriyorlar, kendileri oralarda cemilelerle karşılanıyor, ameliyat en büyük bir sür'atle yapılıyor; bir zamanlar dillerde destan olan Rus veludiyeti her gün düşmektedir. Zaten kıtlık memleketi ve nüfusu yakup eritmekte iken

çocuk düşürmeyi hak olarak tanımanın neticesi köyleri kasabaları nüfussuz brakacağına şüphe yoktur. Bu hal Rusyanın başında yeni bir belâdır. İhtilâl ricalının tamamen la ahlaki olan şimelerinden bu beklenebilir.» Deniyordu.

Aradan yıllar geçti. Rusya çocuk düşürme hakkını tanımakta devam etti yine de çok fazla nüfuslu ve veludiyeti dünyada en ziyade olan bir memleket olarak kaldı. Ap aşikâr olan bu tezatlara karşısında, hazır moskovada bulunurken bu mes'eleyi bitarafane tetkik etmekte faide mülâhaza ettim. Çocuk düşürmeye nasıl müsaade edilmiştir? Nasıl düşürülüyor? bunun aili ve icimai neticeleri nedir? Bu suallarına cevap arayacaktım. Bu maksatla bir çok memurlara, bir çok hekimlere müracaat ettim. Tetkikatımız esnasında Ruslardan tesadüf ettiğimiz münasip kadın ve erkeklerin reylerini sordum.

İtiraf etmeliyim ki bir nokta hasatten göze çarpiyordu. Siyasi, yani indi, arizi, tesadüfi bir hududun değişmesiyle bu kadar mühim ve nazık bahısdaki telekki tamamen değişmiş bulunuyordu. Bu ezeli hakikatin daha çabuk tahakkukunu gosteren bir misal bulmak güçtür... Bir hareket ki bizde büyük bir cürüm ad olunmuştur. Senelerce hapsolunmayı istilzam eder. Düşürenler de, düşüren de, yol gösteren de ayrı ayrı muatep olur, düşürmeğe delâlet eden hekim filân olursa cezası daha ağıdır; halbuki oturdugunuz memleketten kalkınız. Üç saat veya iki gün üç gün seyahat ediniz, Bolşevik hudutlarından gırınız, göreceksınız ki orada her kes bu işten en sade... en basit bir şeyden, bir hiçten bahs eder gibi bahs eder. Doğum evlerine gidup hükümet hekimlerinin dispanserlerde sıra sıra dizılmış halka şiringa yapmak kabilinden bir sadelikle çocuklar alındığını görürsünüz.

Ben bu satırlarda gördüklerimizi, duyduklarımızı aynen söyleyeceğim. Bir mütalea yurutmekten, bir hüküm vermekten tamamen uzak kalacağım. Bir surette ki tetkikatımız ancak bir ayna, bir projektor vazifesi görecektir. Tarafımızdan yapılan sorgular ancak muhataplarımızın fıkırlarını, hislerini, bulundukları derinliklerden çeküp çıkarmak gayesine matuftur; yoksa bizden bir şeye işaret ve delalet etmez,

yani bu ağır bahısta bizim hedefimiz yaliniz bir Őeniyeti bulup göstermek ve hesabımıza ona sadakatla iktifa etmektir.

İŞe Sinema ile baŐlayalım. Mes'eleyi evvelinden ihatah bir bakıŐla toptan kavramak için bu salım bir yoldur. Çünki Sovyetler kanun dairesinde  ocuk düşürmeyi propa anda maksadile filme almıŐlardır.

Bunu görmek istiyoruz. Filim eskidi, artık Moskovada gösterildiği yok, deniyor ; Rusyada H k met kadır ve kahır olduğu kadar da nazık ve cemilek rdır. Bizi hatırı hayala sigmiyacak bir surette tabii bir gölge gibi takip etmekte olan inturist dairesinden verilen bir telefon bir saat sonra bu filmi çekmiŐ olan Studio da beklenmekte olduğumuz haberini getirdi; onu ve sair bir kaç parça daha göstereceklerdi'

Filimde bir mahkeme huzurundayız. Hakimler kadın, erkek, hepsi ameleden; ihtiya, genç hepsi de düŐünceli ve vakur ; samilerde hep ameleden; yine ameleden olan müddei umumi büyük bir ciddi-yetle mümtaz ; sinemadan maksut hedefle m tenasıp bir vaziyette; baŐ uçlarında Leninin sakın ve yari mutebessim resmi asılı. Sanki verilecek hükmün halkı, hele yetiŐmekte olan nesilleri Sovyet rejimine tam bir iman ile ba layacak bir mahiyette olduğunu evvelden bilir gibidir.

Sahne tamamen sade. teru taze, pirlanta gibi bir amele kızı yetiŐkin g rbuz, bir o lan m l zemet ediyor. Nihayet kız o lanın metresi olmuştur. Fakat o kadar saffet ve masumiyetle ve ancak tabiatın iktizasina ram olarak ilerlemiş bir iŐ ki gebe olduğunu anl mak için kitap alup uzun uzadiye vaziyetlerini tetkik ediyorlar. Kadın tenasül uzuvlarının teŐrihine; erkekten kadına telkihin nasıl vakı olduğuna; insanın bugday halinde ilk teŐekkülüne, cenin halına, teakup eden tehavvulata dair canlı bir halde resimler gösteriliyor. Genç kız kadınlı ı ve gebeliği  grenince aŐikile mutabık olarak kasabanın kenarında bir ebeye gidup teslim oluyor. İŐ ters gidiyor çok kan geliyor, bir anb lansa atılıyor... Şimdi hastahanededir... BaŐ ucuna bir hekim gelmiŐ böyle usulsuz  ocuk düşürmenin tehliklerini talebelerine

anlatmaktadır. «Rahim iltihabi olur, salpinyit olur, olur, olur, çok sürmeye-  
yor, güzel kız söntüyor, bitiyor, şimdi cesedi otopsi salonundadır. Ne  
olmuştur? ne neticeler vermiştir; artık sahnede canlı resimler, sıra  
sıra bunları gösteriyor. Ebe rahmi delmiştir. Bedbaht kız bu sakarlık  
yüzünden peritonite uğramış; ölmüştür. Ameleden mürekkep samilerin  
alkışları içinde ebenin beş seneye mahkûmiyeti kararı bildiriliyor...  
Sahne bu. Şimdi sıra propağandaya geliyor. «Bu görülen sermayeci  
memleketlerde has gızlı, kapaklı çocuk düşürmenin sadık bir manza-  
rasıdır. Bunu onların kanunları dolayısıyla istedikleri kadar ta'kip  
etsin beyhudedir. Beyhudeliğinin en açık ispatı hiç bir memlekette  
bunun önüne geçilmemiş olmasıdır. Siklignin derecesini ise istatistikler  
hiç bir şupheye mahal brakmayacak surette göstermektedir. Bu  
gizli murai usul yüzde şu kadar telefata veriyor, yüzde şu kadar hasta  
düşürüyor; hastalıkların bazıları aylarca, bazıları da ömre sürüyor.  
Vaziyetin bu şekilde devamı cemiyet için yalnız sefil bir riya sahnesi  
değil, aynı zamanda katil bir ruh taşımaktadır. Halbuki yeni Rusya-  
daki şeklinde böyle riya, sahtekârlık ve caniyane bir şekil yoktur.  
Çocuk madem ki düşürülüyor, düşürülecektir, bir de riyaya, sahtekâr-  
lığa meydan vermemeli ve kazalı bir halde olmamalıdır. Aşıkâr yapı-  
lamayacak bir hareket hiç yapılmamalı, yapılacak bir hareket aşıkâr  
yapılabilmeli ve arzu edilmeyen kazalara meydan vermemelidir.

Düşürmek kusur olduğu halde de bunu anneyi sakatlayarak,  
hatta öldürerek yaptırmaktansa... bu ugrda kanımızın bütün hücrele-  
rine kadar sahtekârlık yapılmaktan sa o suçtan suçluluğu kaldırarak  
vaziyeti nispeten salim bir hala sokmak doğrudur.» Tezleri bu suretle  
devam eder.

Manasız bir surette vakıtsız bir şekilde gebe kalmamak için  
usuller öğretiliyor. Bütün bu derslere rağmen hiç beklenmezken yine  
bir gebelik çıkagelirse o zamanda bu filimde eyice telkin idildiği  
surette buna mahsus müesseselere gitmek ve çocuğu ilim dairesinde  
bir operasyonla aldirmakdan basit bir şey yoktur. Fark, çocuk hususi  
surette düşürüleceğine resmen düşürülecek ve bu suretle hadise ilmin ve

hükûmetin teminatı altında salım bir şekilde cereyan edecektir, artık sihhi teşevvüşler olmayacak, artık bu yüzden analar göçmeyecek, bunların yerine sihhat ve afiyet kaim olacak; daha sonra böyle kanuni şekilde düşürme mubah olunca beklenmeyen neticeler tabii olarak gelecek, doğurman akil ve hesaba bağlı olacak, doğurmaya müntehi olacak gebelik beklenildiği, münasip bulunduğu zaman gelecek; kadın bu halde doğururken ve hatta doğurduktan sonra ilmin nezaret ve himayesini görecek, nümünne bakım yurtlarında minik yavrular birer görbüz kahreman halını alacak, yüzlerinden sihhat fışkıracak olan bu mes'ut çocuklar alayı mükemmel bağçelerde kumlar içinde oynayacak ve çiçeklere magbut olacaktır, düşürülenlere gelince bunu istimna ile, ihtilâm ile ve uzuvlarda her hangi bir arıza ile insaniyet her saat binlerce ve binlerce çocuk gaip etmiyormu? hatta her iki taraf tam bir kuvvette ve telkih yerli yerine olduğu ve bir çocuk doğduğu hallerde de aynı zamanda ve aynı uzuvların bir yerde topladığı tohumlardan binlerce ve binlercesi telef olmayormu? İşte filim ile bütün bu tez levhalarla fenni sinemacılığa şeref verecek bir muvaffakiyetle gösteriliyor. Bundan ne çıkıyor? Teşebbus sadedilane ciddiyetile bizi güldürmekle kalacak mahiyette değildir. Bütün şehirlerde ve köylerde bu çok mühim tesirler yapıyor. Genç kızın kurban gidişi, ebenin caniyane cehli ve Rusyaya has bir hadise olmadığı ve bunun her yerde tekerrür ettiği göz önüne konuyor. fenalık meydana dadır. Buna karşı tedbir nedir? filim bütün memleketi bunu düşünmeye davet ediyor. Bütün sermayeci memleketler bunu cezalandırmakla eblehane bir tazyik daha yapmış oluyor ve insanları bir gizli işe daha sevk ediyorlar; halbu ki işte bizde kadın istemiyorsa istemediği şeyi alını açık olarak yapmıyor, aşikâr olarak yapmıyor, ve bu serbest hareketinde ilmin yardımına, hükûmetin müzaheretine mazhar oluyor. En son şekilde en son aletlerle mücehhez klinikler halkın emri altında.....

Şimdi Kliniklere gidelim Dr. M. in klinigine giriyoruz. Kendisine haber verilmiştir. Bizi bekliyor, iri, kuvvetli, sakın, mütefekkir

olan bu “arkadaş,, mevzu üzerinde tamamen müccehezdir, ve yalnız bize cevap vermekle kalmıyor, arada sırada o da taaruza geçerek o da bize soruyor :

—Aziz meslekdaş,, memleketinizde kanun dairesinde çocuk düşürmenin nasıl şey olduğunu anlatırmısınız?

—Çok basit, sizlerde çocuk düşürme yalnız tedavi noktasından mevzu bahis olur, sırf tıbbi sebeplerle müracaat edilir bir tebdirdir. Sizler gebelik mühim bir hastalığa yol açacak veya açmış mahiyette değilse; gebenin hayatını tehlikeye ilka etmeyorsa çocuğu almazsınız; Meselâ ilerlemiş bir verem halı gibi, bir kardiyak gibi, havale gibi, bir fenalık sabit olmalıdır. Bunları bizde kabul ederiz, belki sizden daha kolay kabul ederiz, fakat biz bunlar haricinde içtimai bazı sebeplerle de çocuğun düşürülmesi lüzumuna kaniiz; bu suretle bizde her kadın çocuğunu aldirmek için bize müracaatta serbesttir.

—Kadın bu talebini kime bildirir?

—Meselâ Moskovada bunun için yirmi merkez vardır, birine gider, sözlerinin sıhhatı tetkik olunur, kadın matbu bir kâatta lâzım gelen haneleri doldurur, imzalar, bu yazılar, nüfus kâğadının suretile talebinin sebebinden ibarettir. Her merkezde üç azalı bir hey’et vardır; üçü da kadındır; biri doktor, biri sihiye komiserliğinin mürahhası, üçüncüsü adiyen memurdur ki kâtiplik vazifesini da görür. Hey’et talebi kabul edüp etmemekte muhtardır.

—Talep kabul edilmek için ne gibi şerait lâzımdır? Hey’etin kabul kararına hakim olan kaideleri bilmek isterdim...

Doktor gülümseyerek : — Aziz doktor, kaide yoktur, hususi hallar vardır, takdir tamamen serbesttir. Yalnız bir şart vardır; Gebelik başlayalı üç ay geçmemiş olmalıdır.

—Kadınlar taleplerini neye istinat ettirirler?

—Bir kısmı meselâ fazla çocuğu olduğunu ileri sürer :

—Fazla? fakat fazlanın manası, hududu nedir? Bir kadının kaç çocuğu olursa ötesi fazladır? Bu haddi Fasil nasıl çekilir? Okuduğuma göre üç dört çocuğu olanlar bunu öne sürebilirilmiş, bu doğrumu?

—Temamen değil. Bir kadın çocuklarını yeter dedigi zaman, bu içtimai olduğu kadar riyazi de bir delil olur. Başlı başına yaşayan öyle işçi kadın vardır ki ona iki çocukta fazla gelebilir...

—Anayı da, çocuğu da himaye eden o kadar çok ve mühim müesseseleriniz varken, kadının sefaletten korkması manasızdır. Gebeliğin filan aydan itibaren kadını hususî, münasip tezkâhlara nakl etmeyormusunuz? Gebeliğin filan ayından itibaren kadın çalışmaktan büsbütün muaf değilmi? bu müddet zarfında gündeliği işlemiyormu? Doğurması yaklaşınca istirahat yurtlarına çıkarılmıyormu? Doğurduktan sonra yine böyle muafiyetleri yokmu? kendisini de, çocuğunu da bakım yurtlarında aylarca muhafaza etmeyormusunuz? O halde? Her şeyden sonra kadının göstereceği hakiki veya mefruz babayı çocuğa yardıma mecbur tutmayormusunuz? o halde?

—Evet bunlar hep böyle, hep doğru, fakat o kadar anaya ve okadar çocuğa o kadar uzun zaman bakmak elimizden gelmez. Sonra o kadının da bir saat evvel çalışması şimdi elzem. Bazı hallarda ise bir iki çocuk kâfidir. Düşününüz ki, mevsim itibarile işleyemeyen kadınlar vardır; ba husus toprakta çalışanları... Düşününüz ki, daha milyonlarca nüfusa henüz insanlığa layik sukna te'min edemedik. Bir kadın çocuğum yeter, fazla istemem derken, onun, gözümüzün önünde olan gündeliğini ve insanca barınacak bir yeri olmadığı hakikatını çiğneyerek talebini red edecek mevkide değiliz. Hey'et bunu ve daha bir çok sebepleri düşünür. Kararlarında bir nizamname veya talimatın cansız, ruhsuz, barid kelimeleri değil, yüksek ve insani bir mefkûreye götüürücü islâhat ruhu adıl bir rehberdir.

—Yaş da bir sebep olarak kullanılabilir mi?

—Çok kerre evet; yaşları ilerlediklerinden, çocuk yetiştiremeyeceklerinden bahs ederler. Zaten şu kadar çocuk büyüttüklerini ileri sürerler; Birtakımının da çocukları yoktur; Fakat bu işe yeniden başlamak için, vakit geçti derler. Hey'et kararında daima serbesttir.

—Hey'et müracaatı red ederse, bir istinaf kapısı varmıdır?

—Red halinde kadın itiraz eder, ve bizzat bulunarak fikirlerini müdafaa eder.

—Hey'etlerin bazılarının daha müsait olması varit degilmidir?

—Pek kabilidir.

—Araya hatır filan girebilirmi?

—Zan etmem.

—Fakat ben bir kadın tanıyorum ki, hiç bir çocuğu yok, halbuki iki kerre çocuk aldırmıştır. Birinci def'asında seyahata çıkacağını, ikinci def'asında boşanmak üzere olduğunu ileri sürmüştür. Bir mektepli kız tanıyorum ki, gebeliği kendisini derslerinden alikoduğundan, düşürmezse bir sene gaip edeceğinden bahs ederek çocuğunu aldırıştır.

—Kabil, fakat bunlar sui istimal de olsalar tüm en tümen muhik davalar arasında böyle cüz'iyatin ne hükmü olur? Asıl düşürenler memur kadınlar, işçi kadınlar, işçilerin kadınlarıdır; düşürenlerden münevver kadınların, umum düşürenlere nispeti ancak yüzde on raddesindedir. Gizli düşürmelerin nihayetsiz tehlikelerine karşı arada hatıra binaen müsaade alanlar olsa da, bu ne ifade edebilir? Bence hüküm şudur: Arzu edilmeden gelen ve gelecek olan gebelik vakıaları vardır. Müsaadenizle ilâve edeyim ki bu bizde olduğundan ziyade sizlerde vardır. Bu kabil çocukların dünyaya gelmesinin çok kerre mucip olacağından korkulan felâketler ölçülemeyecek derecede büyüktür. Fenalık burdadır. Bu kadınların çoğu ne yapup yaparak bu çocuğu içlerinden vaktından evvel çekup atacaklardır. Biz çocuk düşürmeyi kanunen kabul etmeden evvel ne oluyordu? İnanınız ki, bütün bu kadınlar içinden doğuranlar yalnız en becereksizlerle en fakırları idi. Bunlar da doğurur doğurmaz istenmeyen buçocukları atıyorlardı.....

—Ne de olsa annelik şefekati duyanları, çocuklarını koruyup büyütenleri elbette olurdu.....

—Aceba kaç tane zan edersiniz? Halbuki terk edilen çocuklar ne kadardır..... Aziz doktor, çocuk terk etme istidadını azaltmak

için çok çalıştık. Başlıca iki usule müraca'at ettik: Evvelâ anayı da, çocuğu da himayelere gark ettik. Ondan sonra ikinci merhalede bu düşürme yolunu kanunla kabul ettik: İhtilâl den evvel senede vasatı 60.000 çocuk öteye beriye brakılıyordu. Bu gün bu miktar 5000'e düşmüştür. Bence terk olunmaya mahkûm bir çocuğu düşürtmek evlâdır. İnsaniyet için bu şekil daha az yükündür ve daha az muzirdir. Muhakememizi ta'kip edelim: Bence her memlekette kadınlar istemeyerek gebe kaldıkları ve bundan kurtulmak istedikleri zaman çocuğu düşürmeye tevessül etmekte ve çok kerre düşürmektedirler. Nasıl? Gizli kapaklı yollardan yürüyerek... zenginker bunu yapacak meşhur birini kullanırlar. Hangi büyük şehirde bunun erbabı yok? Fakat gelelim eskeriyete..... Nam ve şani olmayan memur kadınlar, hele köylü kadınlar ne yapıyor? Bunlar nereye gider ve kimi getirtebilir? Bunlar cahil ebelere düzenbaz mutetabbiplere kalır, neticenin ne olduğunu sizler benden eyi ta'yin edersiniz. Ölüm, sakatlıklar, ebedî hastalıklar, ilh, ilh. Çocuk düşürme yüzünden Yataklara düşmüş hastahanelerinizde ne kadar çok kadın öldüğünü sormaya lüzum görmem. İhtilâldan evvel bizde de bu, böyle idi. Bizzat ihtilâl esnasında ve kıtlık zamanında daha beterdî. Çocuk düşürenlerden ağır hastalar bir raddede idi ki, usulu dairesinde doğuranları hıfz ve himaye etmek bu hastaları yatırabilecek yatak, yer bulmak imkânsız olmuştu. Kabul ettiğimiz usul ile bir çok ölümlerin önüne geçtik; cahil ellerde gizli kapalı düşürme yüzünden gelen hastalıklarla yataklara esir olmayı sildik, kaldırdık. Çocuk düşürenleri şimdi dört gün yatırırız. Yalnız dört gün! Ölüm tehlikesi yoktur. Hiç yoktur!— yirmi bin ameliyata bir ölüm düşüyor. Siz, sizde, 4 % telefattan bahs ettiniz. Bunu böylece kabul elsek bu hesap ile sizde gizli kapalı düşürme yüzünden telefât miktarı 800i tutuyor demektir.

—Hayir, çünkü kendilerine bol keseden de serbest düşürme hakkı verilen bu yirmi bin kadından bir çoğu Pariste oldukları farziyesine göre düşürmeğe tevessül etmezler. Hem meselâ Pariste Moskovadan fazla kolaylıklar vardır.

—Kabul edelim ki yarisi rahat eder. O halde de dört yüz kadın öldürmüş oluyorsunuz ki, bunlar ileride daha müsait şerait dahilinde bir veya bir kaç çocuk yapabilirlerdi. O, ölenlere, hasta, alil düşenleri, ömürelerince sakat kalanları da ilâve ediniz. Halen şu kadar çocuk düşmesin diye bu kadar büyük tehlikeleri göze alup almamak lâzım geleceğini düşününüz.

—Efendim siz bize taalluk eden bir muhakemeyi, müthiz birveludiyeti olah bir memleketten bahs eder gibi yürütüyorsunuz. Bizde vaziyet böyle değildir ; birde devletin yaşaması için kâfi bir veludiyetin muhafazası lâzım. Sizde düşürmenin mubah görülmesi, gebe kalmak hususunda lâzım gelen malumatın eksikliği, halkın bu bapta kâfi derecede uyanık olmamasından neş'et ediyor olacak. Bu netice üzerinedir ki, sizde fazla veludiyeti düşürme ile tashihe kalkmış bulunuyorsunuz. Buna bizde mahal yok. Çünkü bizde doğum öyle aşırı nispetlerde değil. Fakat düşürmeğe müsaade etmek, mülâhazasız bir halde, adeta hayvanlar gibi alelamya çiftleşüp gebe kalmaya varır. Bu itibarla düşürmeğe müsaade etmek değil, halkı çocuk yapmak hususunda hesap ile yürütmek lâzım gelirdi, ve gelir.

—Fakat bizde başka bir şey yapmıyoruz. Bizde de kast, mefkûre düşürmek değil. Acikli içtimai bir mes'ele karşısındayız. Öyle kadınlar varkı, ne olursa olsun düşürmek derdindedir. Şimdilik yapılabilen tetbir o kadını katıl ellerde düşmekten kurtarmaktır. Biz düşürmeyi faidesi olamayan sahalara teşmil etmeli demeyoruz. Büyük şehirlerimizde düşürme müesseseleri kurduk. Bunu kasabalara, köylere teşmil etmedik, gizli düşürme afetinin en ziyade hangı havalide tahribat yaptığını hekimlerden tahkik ettik. Müesseselerimizi oradalarda kurduk. Meselâ Volga maverası kadınlarında düşürme iptilâsı olmadığı anlaşıldı, orada müracaatsız kalmağa mahkûm bir müessese açamazdık.

—Düşürmek için yapılan kolaylıkların amele kadınlara, amele kadınlarına, şehir memurlarının kadınlarına münhasır olduğunu kabul edebilirmiyim ?

—Hayir bu hak her kadına verilmiştir.

—Şu halde istikbalı nasıl görürsünüz.

—Halkı, önünü ardını düşünerek gebe kalmasını murakabe altında bulundurması için tenvir edeceğiz, ediyoruz. Sovyet hekimliğinin istikbalı vikaye esasına istinat eder. Gebe kalmamanın en müessir yollarını öğretmekle meşguluz, yoksa düşürmeyi teşvik ile değil.. Gebe bir kadın gelup “çocuğumu alın!” dediği zaman kurettaj ameliyesinin tekerrürü salım bir iş olmadığımı anlatır, fikrini aliriz. Gebelikte ve doğurduktan sonra, hükûmetin kendisine yardımında bulunacağını etrafile anlatırız. Kararında ısrar edüp etmemek hakkı kendinin; karar hakkı da hey’etindir. Sayet şaz olarak hey’et müsaadeyi vermezse, kadın çocuğu muhafazaya mecburdur. Çünkü müssadesiz olarak düşürmenin büyük cezası vardır. Bu esasen de olmaz. Çünkü o zaman kendisine erzak verilmez, bizim müşfik ihtimamlarımızdan mahrum kahr. Gizli düşürmenin bu gün artık umuma öğretilmiş olan tehlikelerinden, külfetlerinden başka büyük masraflarında olabilir. Halbu ki bizim hastaların ekserisi ameliyat, yemek içmek, ilâç, yatak ve saire masrafi olarak evvelü ahir yaliniz 8 ruble verir.

—Cem’an kaç çocuk düşürüldüğünü sorabilirmiyim ?

—Yalnız kendi müessesemiz hakkında cevap verebilirim.

Senede 20.000 kadar çocuk aliriz. 220 yatağımız, iki ameliyat salonumuz, on iki doktorumuz vardır. Kadınlar hastahenemizde cem’an dört gün kahrılar.

—Demek bir yatak senede yüze yakın hasta alıyor. Moskovada bu nevi kaç müessese ve her birinde kaç yatak vardır ?

—Nereye varmak istediğinizi görüyorum. Moskovada On üç düşürme evi vardır, en büyüğü bizimkidir; hepsinde birden bin kadar yatak vardır. Tam adedi halk sihiye komiserliğinden sorarsınız.

—Bu kadarı kâfi, bu halde Moskovada senede 100.000 çocuk alinyor demek olacak.

—Belki.....

Senede yüz bin çocuk. Örkmemek kabil değil. Bu rakkamın hakikata pek yakın olduğuna da şüphe yok. Bir kerre hesaplarımızın esası doğru, elimizde Moskovanın istatistiki yoksa da Leningratinkiler var. Bu resmi istatistiklerde görülüyorki, Lenigratta 927 de 35 523; 928 de 35.562; 929 de 67.000 çocuk alınmıştır. Yani 927 de her bin nüfusta 21,81 i çocuk düşürmüş oluyor. Bu rakkam aynı nispette fransadaki doğumun fevkindedir. 1929 da şehrin çocuk nüfusuna nazaran çocuk düşürenlerin nispeti binde 36,61 e çıkıyor. Yani adeta Rusya da doğum nispetine muadil bir şey. Halbuki Ruslar bu düşürme vakialarının doğum nispetini düşürmediğini söylüyorlar.

Bu, köylerin feyzi, umum nispeti tutuyor demektir. Moskovaya ait erkami alamadık. Fakat Leningrata ait erkam bu bapta fıkır vermeğe kâfi ve bu nazarımızda iki senede — 927 den 929 a kadar — tezauf etmiş olan düşürme keyfiyetini tecrım ediyor. Böyle düşündüğümüzü Dr. M. e anlatıyoruz. Şu cevabı veriyor: — Büyük şehirlerde görülen bu yüksek rakkamlar, büyük şehirlere ait değildir, kura ve kasabattan hele bu münasebetle adeta bir akin vardır.

Nüfusun azalması tehlikesine karşı her rus gibi doktor da gülmüyor. Rusya diyor, dünyada en çok çocuk yapan memlekettir ve daha uzun zamanlar böyle kalacaktır. 1928 de Rusyada her bin nüfus 42 çocuk yapıyordu. Aynı senede Fransada ve Almanyada bu nispet ancak 19 idi. 1930 da nispet kırka çıktı. Fransada 18 ile 19 arasındadır. İkinci etraflı bir tetkik Fransada bu nispeti ancak 18,1 olarak buldu. Almanyada aynı tarihte, ilk defa olarak Fransadan daha az çocuk yaparak, nispeti 17,5 e düşmüştür. Gösterdiğimiz nüfusun azalması tehlikesini Doktor hiçe sayıyor; bunu boş bir endişe, buluyor, çünkü diyor, çocuk düşürme hüriyeti rusyanın senede akalî nüfusunu 3.000.000 artırmamasını durduramadı.

Bunu da söyledikten sonra direktör — doktor yoldaş kalkup beyaz kasketini taktı ve bizi müessesesevi ziyarete davet etti.

Eskiden konak iken hastahaneye kalpedilmiş bir bina. Methalde ananevi Divar gazetesi : aşağı katta bir bekleme salonu, divarlarda gebe kalmamak çarelerine dair tavsiyeler. Düşürücü ebelerin katil sondası bir divarda rahmi deliyor. Ortada mahir bir küret hiç bir hasar yapmadan yumurtayı çeküp alıyor. Birinci katta hastalara mahsus salonlar, hepsi dolu. Hastalar sedyelerde getiriliyor, götürülüyor. Bir ameliyat salonu. Gebeler tam bir iman ile teslim oluyorlar. Ne morfin, ne iptali his, kimsede telâş ve bağırma yok. İki takım doktor aynı zemanda muhtelif iki tarafta çalışmakta; kadın doktorların adedi, tam erkek doktorlar kadar, hepsi bir makina gibi işliyor. Fabrikalarda kendini işe veren ameale nasıl gelene gidene başlarını bile çevirmezse, bunlar da öyle. Ameliyat masasına bir kadın getiriliyor, beş dakika sonra kadının götürüldüğü görülüyor. Birinin boş kaldığı yok, rüya görür, sinema seyr eder gibi bir haldeyiz. Direktor yoldaş bizi yine sürüklüyor. Yolda:— peki inütleaniz ? diyor.— müssese çok meşgul, çok işliyor, diyorum.

—Biz işimizi Senayileştirmiş bir haldeyiz. Burası bir fabrika, bizde bir ameliyât. Fazla netice almak için yol bu idi. Benim sorduğum bu cihet değil; şimdi ki, bizim düşürme — hakkındaki içtihadımızı, delillerimizi; maksadımızı, usullarımızı, neticeleri, dinlediniz, gördüğünüz, düşürme keyfiyeti hakkında fikrinizi dinlemek isterim...

—Aziz meslekdaş, bir fikir söyleyemeyeceğim. Bizde bunlar hep cürümdür.

—Bunlar cesurane, hamasetkârane, insalığa layik hareketlerdir... mefahırdır...

İnsanları selâha sevk eden bu fedakârlığı matbuatımız sükut ile karşılıyor. Dilleri kesik gibidir.

—Hayir, aziz meslekdaş bizde böyle bir sansör yoktur.

—Şu halde siz ne yazacaksınız ?

—Gördüklerimi . . . . . tam bir bitaraflıkla yazacağım. Hükümü her kes kendi kafasına göre verecektir.

Nakili : Haydar Rifat